

SEXUALITA MUŽŮ A ŽEN Z POHLEDU VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTEK A STUDENTŮ Z MORAVY

Martina Cichá¹, Giuseppe Maiello²

¹Ústav zdravotnických věd, Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati, Mostní 5139, Zlín, Česká republika; e-mail: cicha@fhs.utb.cz

²Ústav marketingových komunikací, Fakulta multimediálních komunikací, Univerzita Tomáše Bati, Štefánikova 2431, Zlín, Česká republika; e-mail: giuseppe.maiello@seznam.cz

Abstract: *Sexuality of men and women from the viewpoint of university students from Moravia, Czech Republic.* The authors primarily built the Cultural and Anthropological discourse on the traditional dichotomy of human sexuality. The approach is not dogmatic, but highly variable, more or less influenced by particular socio-cultural factors. The study has a holistic character; the authors directly link the theoretical background with the results of the observed qualitative survey data. University students commented on the sexuality of the opposite sex so that the authors could consider their views, attitudes and experiences which make it possible to form at least a partial image of their own sexuality.

Key words: human sexuality, sexual identity, woman, man, anthropology, qualitative research

Úvod

Lidská sexualita představuje komplexní a velmi složitý fenomén. V první řadě musíme reflektovat její biologické, tj. anatomicko-fyziologické, především hormonální souvislosti, stejně tak souvislosti evoluční a etologické. Sexualitu lze považovat za základní lidskou potřebu, související zejména se sexuálním a rozmnožovacím pudem (tzv. nereprodukční a reprodukční sexualita), což ale prakticky neznamená, že tato potřeba je u všech lidí stejná, naopak, je zde značná variabilita, od velké sexuální apetence až po naprostou sexuální abstinenci, ať už jsou příčinné souvislosti těchto stavů jakékoli. Právě v tomto kontextu musíme zdůraznit vliv psychologických a sociokulturních determinant, zejména individuální osobnostní nastavení každého jedince, velmi intenzivní socializační a enkulturační vlivy, též získané zkušenosti.

Stejně tak je třeba zdůraznit, že uvedené determinanty často působí ve vzájemných souvislostech, tj. ve smyslu potence nebo inhibice. Výslednicí všech těchto vlivů je individuální přístup každého z nás k naší vlastní sexualitě, která se ovšem konstituuje ve vztahu k sexualitě těch druhých, tj. našich reálných i imaginárních sexuálních partnerů, ve vztahu k opačnému pohlaví i pohlaví stejnému, ať už je naše orientace heterosexuální, homosexuální, případně bisexuální. Jinými slovy, naše sexuální identita se formuje na intrapersonální a interpersonální úrovni, přičemž tyto úrovně jsou vzájemně propojené, jedna ovlivňuje druhou. Z uvedeného vyplývá, že i naše sexuální identita, kterou v žádném případě nemůžeme zúžit pouze na již zmíněnou sexuální orientaci, představuje velmi komplexní a složitý jev, přičemž mezi její základní atributy patří vícerozměrnost, značná plasticita a dynamika (srov. Giddens 1992, Worthington et al. 2002, Schwartz, Luyckx a Vignoles 2011, Dillon, Worthington a Moradi 2011, Morgan 2012, Morgan 2013, Antrosio 2014).

Soubor a metody

Dillon, Worthington a Moradi (2011) se přiklánějí k více inkluzivní a vícerozměrné konceptualizaci sexuální identity, která zahrnuje sexuální atraktivitu, sexuální fantazie i vlastní chování v oblasti sexuality, avšak pro pochopení sexuální identity jsou stejně důležité i emocionální a sociální preference daného jedince. Tak jsme také přistoupili ke koncepci výzkumné části naší

práce, mající kvalitativní charakter. 16 vysokoškolských studentek a studentů jsme se dotazovali na sexualitu opačného pohlaví, na to, zda vnímají rozdíly mezi „ženskou“ a „mužskou“ sexualitou a pokud ano, pak jaké. Současně nás zajímaly jejich vlastní sexuální zkušenosti, které dokreslují jejich vztah k opačnému pohlaví, bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Zajímalo nás, jaká je – ve vztahu k výše uvedenému – jejich vlastní sexualita.

Výzkum v oblasti sexuálních identit má pro sociologii a antropologii stále velký význam, v návaznosti na výzkumy, které již v tomto byly provedeny (Reiter 1989, Giddens 1992, Badinter 1992, Evans 1993, Worthington et al. 2008, Luyckx et al. 2011 a mnohé další). Také výsledky našeho výzkumného šetření považujeme za cenné, a to z několika důvodů. Odhalují alespoň výše životní reality respondentů ve vztahu k předmětu našeho výzkumu, tj. k sexuální identitě. Prostřednictvím reflexe vztahu k příslušníkům opačného pohlaví respondenti utváří obraz vlastní sexuality. Provedené výzkumné šetření stojí na emickém přístupu (Goodenough 1970, Harris 1976, Creswell 1998), jehož samou podstatou je vlastní pohled respondenta, díky němuž je možno nahlédnout do jeho „mikrosvěta“, ve smyslu subjektivní reality. Z ní je možno vyvodit individuální odlišnosti sexuality zkoumaných respondentů, stejně tak její společné charakteristiky. Přestože jde o obraz výlučně subjektivní a do jisté míry redukováný, o sexualitě respondentů vypovídá dostatečně, zejména v rovině kognitivní a emoční. Současně naznačuje i rovinu behaviorální, tj. chování respondenta v přímé vazbě na jeho sexualitu. V následující části práce, seznamující s výsledky výzkumného šetření se budeme věnovat převážně sexualitě žen (které byly dotazovány primárně na sexualitu mužů), neboť v této, první fázi výzkumného šetření se do něj zapojily převážně ženy. Pohledy mužů zde budeme prezentovat ojedinele, ve snaze dokreslit popisované a analyzované skutečnosti. Respondenti odpovídali písemně na tři položené otázky metodou „volného psaní“. Byli vyzváni k maximálně vyčerpávajícím odpovědím. Všem respondentům byla zaručena stoprocentní anonymita.

Výsledky

„Mužská“ a „ženská“ sexualita, rozdíly v sexualitě mužů a žen

„Mužská“ sexualita je respondentkami vnímána jako „náruživější, bouřlivější“ (respondentka 2), v porovnání se sexualitou žen. „Mužská sexualita je nevázaná, přímá a více zaměřená na sexuální akt“, mnohdy může být „osvobozena od citových prožitků a emocí“ (respondentka 3). „Muži svou sexualitu prožívají jaksi povrchně. Jde jim o uspokojení a o ‚ten konec‘ a k tomu míří. Průběh předehry a sexuálního aktu muži prožívají odlišně než ženy“ (respondentka 15). „Mužská“ sexualita je tedy „jiná, vzplane okamžitě, muž nepřemýšlí, pokud chce mít sex“ (respondentka 1). Muži jsou posuzováni jako „více fyzicky založení“. „Někteří si hlavně navenek před sebou hrají na ‚samce‘ ...“ (respondentka 4). „Mužská sexualita, myslím si, je něco více zvířecího, více divokého a nespoutanějšího, než sexualita ženská“ (respondentka 13). Převažuje názor, že „muži rozhodně sexualitu nespojují s láskou, jde u nich opravdu jen o tělesný chtíč ...“ (respondentka 6). Stejně tak, nikoli ojedinele, respondentky tvrdí, že „muži nedokáží být věrní, i když své ženy milují ..., že stále touží po cizích ženách ...“ (respondentka 6). Ženy sexualitu mužů často chápou jako „živočišné uspokojení“. „Mnohokrát jsem se setkala s muži, kteří vyloženě šli na diskotéku jen z důvodu toho, aby našli slečnu, se kterou by si mohli ‚zasexovat‘ ...“ (respondentka 10). Z uvedeného je zřejmé, že tyto názory, stojící na přesvědčení, že „mužská“ sexualita je v mnohém jiná, než sexualita „ženská“, jsou poměrně frekventované.

Za zajímavé považujeme také názory, které implikují určité „znalosti“ respondentů o fyziologii ženy, zejména ve vazbě na menstruační a ovulační cyklus, a to tím spíše, že tyto názory jsme zaznamenali jak u žen, tak u mužů. Např. respondentka 7 vidí vzrušení ženy závislé na jejím momentálním rozpoložení a na fázi menstruačního cyklu. Rovněž uvádí, že potřeba ženy dosáhnout orgasmu je stejně tak závislá na fázi menstruačního cyklu, že někdy k uspokojení stačí styk samotný, zatímco jindy je potřeba vyvrcholení (respondentka 7). Respondent A je přesvědčen o tom, že ženy mají jiné preference ohledně výběru partnera právě v závislosti na fázi menstruačního cyklu, že „v období ne-menstruace si vybírají raději protějšek, který odpovídá jejich představě

dobrého otce a má měkčí rysy“, zatímco *„v období menstruace dochází k posunu a vyhledávají více mužné typy, které by byly schopny předat dobrý gen“* (respondent A).

Objevovaly se však i názory, že rozdíly mezi mužskou a ženskou sexualitou nejsou kvantitativní, v tom smyslu, že by muži mysleli na sex mnohem častěji než ženy a taky, že by jej chtěli častěji provozovat (respondentka 7). Podobný názor má i respondentka 8: *„Taky si nemyslím, že je rozdíl v četnosti sexu, co se týče pohlaví. Muži mohou být nadrženi stejně jako ženy“*. Víceméně stejně uvažuje respondentka 11, když píše, že muži sice jsou vnímáni jako ti, kdo mají ve srovnání s ženami větší libido, což ale podle ní není pravda. V některých případech respondentky uváděly, že mezi muži a ženami nejsou ani kvalitativní rozdíly v jejich sexualitě. Např. respondentka 7 napsala, že nevnímá *„podstatné rozdíly mezi tím, které pohlaví je vzrušivější vizuálně, taktálně atd.“*, že je to velmi individuální (respondentka 7). *„Nemyslím si, že muži vnímají sex jinak než ženy jenom z toho důvodu, že jsou muži. Spíš záleží na kontextu“* (respondentka 8). *„Vzhledem k objektivitě nelze zobecňovat, každý jedinec je individualitou, a to i v oblasti sexuality. Existují muži aktivní i pasivní, dobyvatelé i ti, kteří se nechají dobývat, existují muži s chováním rytíře i burana, ti kteří preferují kvantitu před kvalitou a naopak, a řekla bych, že mnohé souvisí s jejich základním temperamentem ...“* (respondentka 14). Jiná respondentka uvedla, že si nemyslí, že by muži vnímali sexualitu *„jen jako akt tělesný“*, ačkoli současně uvedla, že *„mužská' sexualita je více náruživější, bouřlivější, než ženská“* (respondentka 2).

Respondentka 12 tvrdí, že rozdíly mezi „mužskou“ a „ženskou“ sexualitou nejsou, i když muži a ženy se v tomto smyslu někdy liší svým vystupováním na veřejnosti. Doslova uvádí: *„Muž může být citlivý, ale společnost požaduje ‚tvrdé‘ muže a on se podle toho chová a pak doma je jemný a citlivý. A u žen to samé, jen opačně, na veřejnosti má být za dámu, protože to vyžaduje povolání apod. a doma, v soukromí, může být stejná jako muž“*. Potvrzuje tedy stereotypizaci, ale i autostereotypizaci, která je běžnou součástí našeho života, která je skutečná, reálná i ve vztahu k sexualitě mužů a žen.

Jedna z respondentek „mužskou“ sexualitu považuje za *„přirozenou, orientovanou více na zevnějšek, nebránící se různým alternativám, kreativní, ale i zaměřenou na sebe samu“* (respondentka 9), jiná za *„dominantní, chtivou, neptající se“*, za *„náročnou, laskavou, láskyplnou, vnímavou, pečující, lechtivou, upřímnou a vzrušující“* (respondentka 12). Uvedené atributy mužům ženami přisouzené tedy musíme považovat za pestrobarevné, rozhodně nikoli mající jednoznačně negativní konotace. Jejich společnou charakteristikou tedy je značná variabilita, proměnlivost, nepochybně ve vazbě na konkrétní situace, které tyto respondentky ve vztahu s muži zažily, také ve vazbě na své tužby a svá přání. Přesně tak to shrnula respondentka 14: *„Mužská sexualita je tak proměnlivý fenomén, že jej nelze popsat na jeden list papíru“*.

Respondenti se popisu rozdílů mezi „mužskou“ a „ženskou“ sexualitou věnovali i v rámci první otázky, která byla zaměřena výlučně na sexualitu opačného pohlaví. Na přímý dotaz (v rámci druhé otázky), zda vnímají rozdíly mezi „mužskou“ a „ženskou“ sexualitou, odpovídali někdy v plně shodě s odpovědí na první otázku, v některých případech se od této své odpovědi více či méně odkláněli. Např. jedna z respondentek uvedla, že se domnívá, že *„mužská' sexualita je tzv. jednodušší než ženská, ... že muž může mít sex tzv. kdekoli, kdykoli“*. Myslí si, že v případě ženy je to složitější. Uvádí: *„Ze zkušeností mých a s porovnáním zkušeností mých kamarádek, sestry, matky, si troufám říct, že ženská sexualita je poněkud složitější. Když se zamyslím nad dlouhodobým - několikaletým vztahem, ze začátku je pro ženu muž něčím tzv. novým a může mít sex častěji ... Po několika letech ale tahle potřeba se nějak ustálí a nemusí to být tak často. S porovnáním muž i po dlouholetém vztahu může pořád stejně často ... Dalším příkladem je, že muž se naladí na tu správnou vlnu velmi rychle a snáz než žena. Žena potřebuje víc ... Alespoň v případě vztahu, který trvá již několik let“* (respondentka 2). To potvrzuje i další respondentka, když tvrdí, že ženy jsou citlivější, že *„v milostném aktu pro ně není důležité jen samotné vyvrcholení“*, ale i *„vysoká míra blízkosti partnera a intimity ...“*. Tatáž respondentka se domnívá, že *„muži mnohdy nechápou, co žena chce, nebo nemají trpělivost to pochopit“*. Negativní vliv přičítá pornografickým filmům, které, dle jejího mínění, vytvářejí fiktivní obraz milostného aktu. Dále uvádí, že existují i muži,

kteří „chtějí vědět, co se partnerce líbí a je pro ně důležité, aby i ona byla uspokojena“ (respondentka 4).

Muži jsou ženami častěji vykreslováni jako ti, kdo se nestydí, kdo pro sexuální vzrušení potřebují vizuální kontakt, jako ti, kdo důraz kladou na samotný akt. Jedna z respondentek se zmínila o velikosti přirození a v této souvislosti se uvedla, že muži vlastní kvalitu, coby milence, přímou úměrou vztahují právě k velikosti přirození. Respondentka, která uvedla, že „mužská“ sexualita je „nevázaná, přímá a více zaměřená na sexuální akt“, a že mnohdy může být „osvobozena od citových prožitků a emocí“ (respondentka 3), současně tvrdí: „Myslím si, že v dnešní době je celkově sexualita poněkud skandalizována, neboť je zřejmě ve společnosti atraktivní poukazovat na daný jev jako na často problematický. Navíc se mi zdá nejasné určení mužské či ženské sexuality: muži jsou ve své sexualitě vyobrazováni jako od přírody draví, neukojitelní lovci, kteří emotivně založeným ženám lámou jejich křehká srdce. Na druhou stranu také ženy bývají mnohdy vyobrazovány jako sexuální bohyně, svůdnice. On chce častý sex a ona romantickou lásku. On chce být jejím prvním milencem a ona chce být jeho poslední milenkou. Osobně si myslím, že pravda je jinde. Vůbec bych do celé záležitosti nezaváděla pudy či jiné, přirozené (řádoby evolučně dané) prvky. Klidně bych spíše řekla, že se dnes jedná o problematiku upravovanou médií a módou, podle níž lidé nezřídka jednají. Sexualita je, soudím, značně erotizována a zároveň romantizována, a to nejen u žen, ale i u mužů. Takže i muži snívají o romantické lásce a intenzivním intimním monogamním vztahu, přičemž odsuzují nevěru a další, řekněme nemorální činy ...“.

Za zmínku stojí i důraz na tělesnou přitažlivost, o níž se někteří respondenti rovněž zmínili, např. respondentka 8, uvádějící, že „ženská sexualita je mnohem lépe viditelná. Žena se upravuje tak, aby byla pro své okolí přitažlivá“. Ženy podle ní bývají více odhalené, „u mužů trend ‚chci se líbit‘ tak viditelný není. Samozřejmě nechci říct, že v případě znásilnění si za to mohou ženy samy, protože se tak oblékají. Zmínila jsem to, protože si myslím, že přitažlivost a snaha být přitažlivý do sexuality taky patří“. Také respondentka 9 je přesvědčena o tom, že „žena více řeší svou postavu a přitažlivost, je stydlivější, má strach, že bude málo přitažlivá pro partnera ...“. Jedna z respondentek prezentuje určitý rozpor, když na straně jedné ženy, ve srovnání s muži, vidí jako věrnější, jako ty, kdo sice „rády koketují, rády se líbí, provokují, ale do konce to většinou nedotáhnou“, a současně – na straně druhé – jako ty, se kterými jsou jiní muži nevěrní svým ženám (respondentka 6). Tatáž respondentka ženy prezentuje jako citově založené, jako osoby, které, jestliže se zamilují do jiného muže, „pálí mosty, rozvádí se atd.“, zatímco o mužích soudí, že jim jde hlavně o vlastní pohodlí, proto své mimomanželské styky udržují v tajnosti a zapírají (respondentka 6).

V této souvislosti byl zajímavý i názor jednoho respondenta (A), který uvedl: „Ženská sexualita je více založena na emocích a ovlivňuje ji více věcí. Jednou z prvotních je, že ženy sexuální styk daleko více prožívají, protože někdo proniká dovnitř jejich těla. Je pro ně tedy více náročné svolit k sexuálnímu styku, jak pro muže. Obecně jsou ženy více ostýchavé ... Ve společnosti jsou potom ženy objekty, které by se měly dobývat a podle toho se také chovají, využívají různá gesta a symboly, kterými upozorňují muže, že jim věnují pozornost a jsou jim nakloněni“ (respondent A).

Ve výpovědích respondentů jsme našli i názory, týkající se homosexuality a bisexuality. Jedna z respondentek tvrdí, že „ženy mnohem více tíhnou k bisexualitě než muži a taky si to dokáží přiznat“. Mužská bisexualita je podle ní mnohem více tabu. „Ale spíš mám pocit, že se nejedná o bisexualitu, jako spíš o experimentování, chlapi podle mě v tomhle moc neexperimentují anebo to dokáží držet víc v tajnosti“. Taky se domnívá, že „muži mají mnohem těžší coming-out než ženy“, co se týče homosexuality. Současně připouští, že „se stírají rozdíly mezi mužskou a ženskou sexualitou“ (co se týče různých tabu – sexuálních pomůcek, praktik), „s tím, jak jsou informace o sexualitě dostupné, lidé ztrácejí zábrany ...“ (respondentka 8).

O posunu v oblasti stírání rozdílů v sexualitě mužů a žen vypovídá i respondentka 14, podle níž mužům šlo ještě v nedávné době „především o tělesný styk s druhou osobou“, zatímco u žen šlo prvoplánově spíše „o souznění na duševní úrovni“. S vývojem západní společnosti, a snad i s

emancipací žen, se ale podle ní „*rozdíly stírají a zejména v potřebě četnosti pohlavních styků začínají dominovat ženy ...*“.

Tím se dostáváme k odpovědím na třetí, poslední otázku, které měly reflektovat konkrétní zkušenosti s osobami druhého pohlaví v oblasti sexuality. V tomto případě se respondenti sami soustředili zejména na dosavadní počet sexuálních partnerů, případně na začátek pohlavního života, ale také na své sexuální preference, včetně sexuální dominance či submisivity, zejména pak na vlastní sexuální praktiky, které bychom zjednodušeně mohli označit jako „chtěné“ a „nechtěné“, jako „reálně praktikované“, ale i „nepřaktikované“, na úrovni představ a fantazií.

Konkrétní zkušenosti s muži / s ženami v oblasti sexuality

Ze získaných odpovědí lze vyvodit značnou variabilitu i v této oblasti. Zajímavá je odpověď respondentky 10, která uvádí, že její současný partner hodnotí její dosavadní sexuální zkušenosti se 4 partnery, které před ním měla (aktuální věk 20 let) za „bohaté“, ovšem její vlastní hodnocení tomu neodpovídá. První pohlavní styk měla v 15 letech, se svými budoucími sexuálními partnery se seznamovala většinou na diskotékách, většinou s nimi byla „ve vztahu“. Některým byla „stálou přítelkyní“, jiným „dámou na sex“. Aktuálně pociťuje touhu zkusit v této oblasti něco nového, s novým partnerem, ale současně uvádí, že na to nemá odvahu. Podobné zkušenosti má respondentka 7, ve věku 23 let, která dosud zažila 4 dlouhodobější vztahy. S posledním partnerem je 2 roky. První sex měla v 17 letech, přičemž byla pannou, on panicem. Ostatní partnery hodnotí jako zkušenější, připouští individuální zkušenosti s nimi, jak co se týče frekvence styku, tak oblíbených praktik apod. Nepreferuje vztahy na jednu noc, ke spokojenosti potřebuje vztah, avšak uvádí, že nevyžaduje čas, než dojde k prvnímu sexuálnímu kontaktu.

Jedna z respondentek (19 let) uvádí i méně konvenční způsoby sexu, např. sex po telefonu, sex na chatu a sex na veřejnosti, přičemž zažila jak dlouhé hodiny romantiky a dotyků, které mu předcházely, tak sex ve smyslu „vášnivě rychlovky“, a také pokus o skupinový sex, který však skončil „jen“ polibky. Zajímavá je také ta skutečnost, že dosavadní sexuální vztahy respondentka neměla se stálým přítelem (toho zřejmě dosud neměla vůbec), vždy to byli „kamarádi“ (respondentka 11). U jiné z respondentek lze předpokládat větší počet sexuálních partnerů, ve srovnání s ostatními respondentkami. Respondentka 15 (26 let) dosud zažila 6 sexuálních vztahů, mezi nimi „několik jednorázovek“ (jejich přesný počet specifikován nebyl). Celkově však u ní převažuje nespokojenost, a to jak v oblasti úzce sexuální, tak partnerské, emoční. Zažila vztah, který ji v sexuální oblasti uspokojení přinášel, avšak ztroskotal, neboť její partner navazoval sexuální kontakty s jinými ženami, které hodnotí jako „coury“. V případě jednoho sexuálního partnera některé pohlavní styky označuje za „znásilnění“. Nepříjemné sexuální zkušenosti udává i respondentka 13 (věk neúveden). Reflektuje zkušenosti s 2 muži, které přičítá dyspareunii. Pro velmi bolestivé pohlavní styky alternativně volila orální sex. V obou případech však došlo k rozpadu vztahu. Také respondentka 2 (věk 21 let), která měla pohlavní styk poprvé v 15 letech, své předchozí sexuální kontakty hodnotí negativně. V minulosti měla celkem 4 sexuální partnery, přičemž jednou šlo o krátkodobou známost. S posledním partnerem (5.) je necelé tři roky. Protože věří, že je její „poslední“, lze předpokládat, že v tomto vztahu je spokojená.

„Permanentně nešťastná“ se ve vztazích cítí respondentka 3 (věk 23 let). První sex zažila ve 13 letech, měla celkem 6 mužů, jedním z nich byl cizinec, s nímž byla svému tehdejšímu partnerovi „nevěrná“. Jako motiv uvádí touhu vědět, jaké to je být partnerovi nevěrný, nyní toho však „velmi lituje“. Tataž respondentka se vrací do minulosti, do předškolního věku, v němž zažila obtěžování „pedofilem“, přičemž tuto zkušenost zažila později ještě jednou. Uvádí, že o tom do dnešního dne nikdo nevěděl. Svůj sexuální život popisuje následovně: „*Troufám si říci, že v oblasti sexu se nebojím experimentovat, a tak mi nejsou cizí nejrůznější praktiky (orální, anální sex, bondáž, nejrůznější složité polohy), často vyhledávám pro pohlavní styk neobvyklá místa, často taková, kde hrozí přistižení jinými lidmi (příroda, společné prostory v nejen obytných budovách, vlaky, hudební či jiné kulturní akce ...). Často, ne-li vždy, bývám v této oblasti ve vztazích a sexu s muži dominantní, proto k těmto všem praktikám na různých místech docházelo se všemi mými partnery.*“

Přiměla jsem je, aby mi vyhověli. Možná jsem jim ukázala něco, co se jim samotným zalíbilo, nevím ...“. Tato respondentka současně odmítá používání erotických pomůcek, sledování porna, a to i u svých partnerů, doslova uvádí, že ji to „uráží“. Maximálně je schopna tolerovat „decentní erotické prádlo“, které si obléká pro potěchu partnera. Ve vztahu s ním potřebuje „zamilovanost“, avšak, jak jsme již uvedli, permanentně se cítí „nešťastná, nemilovaná, využívaná, podváděná“. Z těchto negativních pocitů zřejmě vyvěrá její jakási „nenávist k ženství“ a její sexuální dominance, kterou spojuje s potřebou nad muži „vítězit“. Je evidentní, že takovou sexualitu nelze považovat za „stereotypně ženskou“, neboť sexuální dominance je tradičně připisována mužům. Zažité stereotypy nabourává i respondentka 8 (25 let), která dosud měla 5 sexuálních partnerů, s nimiž byla vždy ve vztahu. Svůj sex hodnotí jako „normální, bez extrémů“, přičemž nesouhlasí se stereotypní představou, že muži jsou v sexu více „tělesně“ založení, zatímco ženy „duševně“. Je také přesvědčena o tom, že ženy si o sexu se svými kamarádkami povídají více, než jak o tom dokáží mluvit muži.

Spokojenost po stránce sexuální je často spojována se spokojeností ve vztahu. Tak to uvádí i respondentka 4 (25 let), se svými dosavadními 3 sexuálními partnery. Prvního z nich hodnotí jako „herce v pornofilmu“, který vždy usiloval o dokonalost, byl však podle ní „strojený, neustále hrající“. U druhého sexuálního partnera shledává sexuální egoismus („*myslel jen sám na sebe, byl bez fantazie a vášně*“). Její poslední partner naplňuje její představy, oboustranně si vyhovují, důraz klade na individualitu, snahu vzájemně si naslouchat a v oblasti sexu se vzájemně uspokojovat.

Z uvedeného je patrné, že jen málokdy se respondentky v sexuální oblasti cítí zcela spokojené, avšak nacházejí i partnery, kteří jim více či méně vyhovují. Tento postoj je patrný i z výpovědi respondentky 5, která píše o „sobeckém expříteli“. K sexu, dle jejího mínění, nepotřeboval emoce, velký důraz kladl na fyzickou krásu ženy. Uvádí, že ji „opakovaně znásilnil“. K tomu dodává, že sexuální obtěžování je součástí téměř všech jejich pracovních a životních zkušeností. V současném vztahu zažívá toleranci, citlivost, vzájemné respektování sexuálních a partnerských potřeb. Podobné stanovisko zaujímá i jedna ze starších respondentek (40 let), která měla první pohlavní styk v 16 letech, a to se svým budoucím manželem. K sexu zaujímá kladný vztah, od 18 let zažívá orgasmy. Udává i mimomanželský sex, přičemž tyto své partnery nepreferovala před svým manželem, s nímž byla, jak píše, „sehraná“. Jednoznačně preferuje sex v důstojném prostředí, za příjemných okolností. Autenticky popisuje své prožitky v souvislosti s polygamiím chováním svého muže, které označuje za „zradu“, a to tím spíše, že se jednalo o její „sokyni z mládí“. Doslova uvádí: „*Když jsem zjistila tu nevěru, hrozně jsem psychicky trpěla, myslela jsem, že se zblázním. Okamžitě jsem věděla, že je to konec, že ta zrada je tak strašná, že toho člověka už nechci, zvlášť když jsem věděla, že se jednalo právě o tuto osobu, s kterou mi zahýbal v mládí. A v tuto chvíli i mě samotnou překvapilo, že ač jsem mého muže nenáviděla za to psychicky, velmi mě vzrušoval fyzicky, měla jsem v to období obrovskou potřebu sexu s ním. Bylo to velmi zvláštní, stále jsem se chtěla rozvádět, stále byla velmi nešťastná z toho, co mi udělal, ale hrozně mě s ním bavil sex. Jestli mě vzrušovala představa toho, že měl jinou ženu, nebo že je chtěný pro jiné ženy, asi jo, masochisticky si vzpomínám, že mě i vzrušovala představa jeho s milenkou*“. S tímto partnerem se po 15 letech vztahu rozvedla. Dnes mají dobrý vztah, oba žijí v sexuálním vztahu s jiným partnerem. Svůj současný vztah, po několika předchozích, hodnotí jako „vztah spíše na dálku“, partnersky i sexuálně v užším slova smyslu si však vyhovují.

Pro zajímavost uvádíme i výpověď respondenta A, který do současnosti (nyní ve věku 25 let) absolvoval sex s 23 ženami, mladšími i staršími. Zažil jednorázové sexuální akty i dlouhodobé vztahy, v řádech let, i dohodnuté vztahy založené jen na sexu, jeden z nich byl dokonce „ošetřen smlouvou“, „*kde bylo vysloveně uvedeno, že min. jednou týdně musí být sex, jednou za měsíc společná večeře v restauraci. Z tohoto čistě sexuálního vztahu se nakonec stal současný klasický vztah, cesta k němu ovšem nebyla jednoduchá*“.

Závěr

Výsledky uvedeného výzkumného šetření potvrzují nesčetné „proměny intimity – sexuality, lásky a erotiky“, tak jak o nich zasvěceně píše Anthony Giddens (2012). Protože do této fáze výzkumného šetření (které, jak doufáme, bude mít své pokračování) jsme získali převážně odpovědi žen, analyzovali jsme především jejich „proměny sexuality“, ve snaze dospět alespoň k parciálním sumárním závěrům. U žen, které byly předmětem našeho výzkumu, převažují negativní sexuální zkušenosti, jež ženy vztahují především ke svým minulým sexuálním vztahům. V minulosti zažily řadu nepříjemných situací, prožitků a emocí, v jednom případě je popisováno opakované obtěžování pedofilem, ve druhém opakované znásilnění. Jedna z těchto respondentek píše o permanentním sexuálním obtěžování, které provází její pracovní i soukromý život. Velmi zajímavé jsou pohledy respondentek na sexualitu mužů i sexualitu vlastní. Ženy zde, až na výjimky, vidí spíše propast mezi „mužskou“ a „ženskou“ sexualitou. Muži jsou ženami vykreslováni jako „samci, jednající pudově, jako tělesně založení, jako jedinci víceméně nemající city“. U žen vidí hlubší emoce, potřebu skutečného vztahu, založeného na lásce a romantice. Ženy samy sebe rovněž hodnotí jako mnohem častěji „monogamní, věrné“, sex hluboce prožívající v přímém spojení se svým partnerem, oproti mužům, kteří jsou ženami považováni za „nevěrné“, neschopné být delší dobu s jednou ženou v hlubším, emocemi podloženém vztahu, za „sexuálně povrchní“. Od svých partnerů ženy očekávají „sexuální empatii“, přizpůsobenou jejich individualitě. Věří, že takoví muži existují, ale domnívají se, že je jich velmi málo. Zdá se však, že pokud právě v sexuálním vztahu s nějakým mužem jsou, je právě tento, poslední muž považován za dosud „nejlepšího partnera“. Minulí partneři jsou, až na výjimky, hodnoceni spíše negativně. Respondentky, které byly předmětem našeho výzkumu, mají různé sexuální preference, a to jak v oblasti názorů a emocí, tak v rovině reálného chování. Nepochybně vycházejí ze svých dosavadních sexuálních zkušeností, které se stávají pevnou základnou pro jejich aktuální sexuální preference, i ty sexuální praktiky, které bychom mohli označit jako „chtěné“ či „očekávané do budoucna“. Některé z nich se však pohybují spíše na úrovni představ či fantazií, pro jejichž realizaci respondentky vždy nenacházejí „odvahu“. Avšak některé ženy se na pozadí získaných údajů jeví jako více či méně reálně „experimentující, odvážné, dominantní, sexuálně značně aktivní, kladoucí důraz na vlastní sexuální prožitek“. V určitých aspektech se tak tradičně pojímaná „ženská“ sexualita mísí s tradiční sexualitou „mužskou“, které jsou obvykle tyto atributy připisovány. Provedené výzkumné šetření skutečně představuje „jen“ výseč sexuální reality zkoumaných osob, ale je nesmírně cenné zejména pro autenticitu, která je z výpovědí respondentů zřejmá (tzv. subjektivní realita v rámci antropologie přítomnosti a každodennosti). Prostřednictvím pohledu na sexualitu opačného pohlaví respondenti dali nahlédnout do své vlastní sexuality, v rovině kognitivní, afektivní i behaviorální. Uváděli své názory, odhalovali své emoce, prezentovali své dosavadní sexuální zkušenosti. Potvrdili existenci stereotypů i autostereotypů, které však mohou mít a často i mají racionální základ.

Literatura

ANTROSIO, J., 2014: Anthropology, Sex, Gender, Sexuality: Gender is a Social Construction. Anthropology – Understanding – Possibility. Living Anthropologically. Online. Available: <http://www.livinganthropologically.com/2012/05/16/anthropology-sex-gender-sexuality-social-constructions/>, 10. 3. 2014.

BADINTER, É., 1992: XY, de l'identité masculine. Editions Odile Jacob, 314 s.

CRESWELL, J. W., 1998: Qualitative Enquiry and Research Design: Choosing among Five Traditions. London, Sage, 472 s.

DILLON, F. R., WORTHINGTON, R. L., MORADI, B., 2011: Sexual identity as a universal process. In: Schwartz, S. J., Luyckx, K., Vignoles, V. L. (ed.): Handbook of identity theory and Research. New York, Springer Science, Business Media, s. 649-670.

EVANS, D. T., 1993: Sexual Citizenship: The Material Construction of Sexualities. London, Routledge, 352 s.

- GIDDENS, A., 2012: Proměna intimacy: Sexualita, láska a erotika v moderních společnostech. Praha, Portál, 216 s.
- GOODENOUGH, W., 1970: Describing a Culture. *Description and Comparison in Cultural Anthropology*, s. 104-119.
- HARRIS, M., 1976: History and Significance of the Emic/Etic Distinction. *Annual Review of Anthropology*, 5:329-350.
- LUYCKX, K., SCHWARTZ, S. J., GOOSSENS, L., BEYERS, W., MISSOTTEN, L., 2011: Processes of personal identity formation and evaluation. In: Schwartz, S. J., Luyckx, K., Vignoles, V. L. (ed.): *Handbook of identity theory and Research*. New York, NY, Springer Science, Business Media, (1-2):77-98.
- MORGAN, E. M., 2012: Not always a straight path: College students' narratives of heterosexual identity development. *Sex Roles*, 66(1-2):9-93.
- MORGAN, E. M., 2013: Contemporary Issues in Sexual Orientation and Identity Development in Emerging Adulthood. *Emerging Adulthood*, 1(1):52-66.
- REITER, L., 1989: Sexual orientation, sexual identity, and the question of choice. *Clinical Social Work Journal*, 17(2):138-150.
- SCHWARTZ, S. J., LUYCKX, K., VIGNOLES, V. L. (ed.), 2011: *Handbook of identity theory and Research*, New York, NY, Springer Science + Business Media, s. 77-98.
- WORTHINGTON, R. L., SAVOY, H. B., DILLON, F. R., VERNAGLIA, E. R., 2002: Heterosexual identity development. A multidimensional model of individual and social identity. *Counseling Psychologist*, 30(4):496-531.
- WORTHINGTON, R. L., NAVARRO, R. L., SAVOY, H. B., HAMPTON, D., 2008: Development, reliability, and validity of the Measure of Sexual Identity Exploration and Commitment (MOSIEC). *Developmental Psychology*, 44(1):22-33.